

Spirit of Bosnia / Duh Bosne

An International, Interdisciplinary, Bilingual, Online Journal
Međunarodni, interdisciplinarni, dvojezični, online časopis

POŠTOVANI PREDSJEDNIČE OBAMA

Midhat Riđanović

Ja sam Midhat Riđanović, profesor emeritus engleskog jezika i lingvistike na Univerzitetu u Sarajevu.

Sad vam pišem da vas, kao običan građanin Bosne i Hercegovine, obavijestim o katastrofalnoj situaciji u kojoj se nalazi moja zemlja.

U minulom ratu su razrušeni svi veći industrijski kapaciteti, i do sada ni jedan nije obnovljen. Veliki broj manjih industrijskih i trgovačkih objekata pokupovali su u bescijenje ljudi iz političkog vrha ili njihovi "saveznici" iz mafije. Uz vrlo mala ulaganja oni su uspjeli da stvore vrlo unosna preduzeća.

Svi statistički pokazatelji govore o poraznoj ekonomskoj situaciji u zemlji; evo nekih od njih:

1 Prema istraživanjima američke Centralne obavještajne službe, BiH je na 17. mjestu na spisku od 20 najbjeđnijih zemalja svijeta; u BiH svake večeri svaki šesti stanovnik zaspi gladan.

2 47% radno sposobnog stanovništva BiH je nezaposleno. U 2012. godini 58.200 ljudi ostalo je bez posla.

3 Javni troškovi – uglavnom plaćeni političara – gutaju 56% bruto domaćeg proizvoda (BDP); to je svjetski „rekord“, a sljedeća zemlja sa najvećim javnim troškovima troši u tu svrhu samo 36% bruto domaćeg proizvoda.

4 Svaki peti stanovnik BiH živi od 3 KM (\$2) dnevno. Oko 20.000 preživljava samo zahvaljujući jednom objedu dnevno, koji pojede u narodnoj kuhinji.

5 Prosječna mjesečna plaća u BiH iznosi 830 KM (\$570). Prosječna penzija je 340 KM (\$230), s tim što oko polovine penzionera prima samo nekih 300 KM (\$200).

6 Bruto domaći proizvod BiH je 25,4 milijarde KM (\$17.079.315.937.776); po glavi stanovnika on iznosi \$4.618, što je manje nego i jedna druga država na tlu bivše Jugoslavije (Makedonija 5.016, Srbija 6.018, Crna Gora 7.317, Hrvatska 114.457, Slovenija 24.533).

7 Ukupan iznos duga/kredita za cijelo stanovništvo je 7,4 milijarde KM (\$5.078.577.257), za kompanije 8,5 milijardi KM (\$5.833.500.903)

8 Spoljnotrgovinski dug BiH je preko 7,3 milijarde dolara.

9 Investicije stranih subjekata u BiH tokom prvih 9 mjeseci 2011. iznosile su 567 miliona KM (\$389.060.195), a u istom periodu 2012. samo 56,7 miliona KM (\$38.912.882), što predstavlja pad od 81%.

10 BiH je po završetku rata zvaničnim putem dobila 5,1 milijardi dolara od zemalja iz cijelog svijeta, a vjeruje se da je nezvanično u Bosnu stiglo još 70 milijardi dolara na ime pomoći, koje su u najvećoj mjeri otišle u privatne ruke.

11 U Bosni je krajem 2012. godine bilo zaposleno nekih 680.000 osoba, dok je broj penzionera bio 628.000.

12 Banke iz Austrije i Italije kontrolišu 90% cjelokupnog bankarskog sektora u BiH.[1]

Ovim podacima treba dodati podatak da je broj samoubistava po stanovniku među najvišim u Evropi. Dosad su se četiri borca iz rata 92-95. živi spalili (jedan je preminuo) protestujući protiv nemogućih životnih uslova u kojima žive.

Ogroman novac, koji je donacijama međunarodne zajednice i pojedinih zemalja stigao u Bosnu, uglavnom je završio u džepovima vlastodržaca. Vlada nema ni jedan ozbiljan program za obnovu privrede. Poljoprivrednici su skoro godinu dana štrajkovali i smrzavali se živeći u šatorima ispred zgrade Vlade, ali ništa nisu postigli. Ni ostali protesti nisu donijeli nikakve rezultate. Vlada se uglavnom bavi podjelom ministarskih fotelja prema “nacionalnom ključu” kako bi sva tri BH “naroda” bila pravedno zastupljena u upravljanju zemljom. Navodni znaci oko “naroda” treba da vam kažu da u Bosni ne žive tri naroda već samo jedan – Bosanci. Bosanski Srbi su “napravljeni” od bosanskih pravoslavaca, a Hrvati od bosanskih katolika; taj proces je kod pravoslavaca počeo u posljednjoj deceniji 18. vijeka, a kod katolika u četvrtoj deceniji 19. vijeka. O tome se možete obavijestiti u radovima američkih historičara; posebno bih vam preporučio omanju knjigu pod naslovom *Bosnia and Hercegovina, A Tradition Betrayed* (Bosna i Hercegovina, Iznevjerena tradicija), Columbia University Press, New York, 1994.

Mir je u Bosni stvoren Dejtonskim sporazumom potpisanim novembra 1995, kojim je BiH podijeljena na dva politička entiteta, Federaciju BiH i Republiku Srpsku, a Federacija još na deset kantona. Svaka od ovih 12 političkih jedinica ima svoju vladu. Ako se tome doda vlada politički autonomnog Distrikta Brčko, kao i vlada BiH na zajedničkom državnom nivou, dobijamo 14 kvazi država u zemlji od 3,800.000 stanovnika. Administrativno funkcionisanje ovih 14 političkih jedinica guta ogromne svote javnog novca, koji se može smatrati bačenim jer naše brojne vlade nisu dosad uradile ništa na podizanju životnog standarda širokih masa, koji pada iz godine u godinu. Ako su dva entiteta još potrebna zbog animoziteta koji su stvoreni ratom, nema nikakvog razloga za postojanje kantona, i ogromna većina naroda u BiH smatra da ih treba ukinuti.

Gospodine Predsjedniče, vi uživate veliki ugled u mom narodu, jer ste tokom svog prvog mandata ostvarili ideje koje su od ogromnog značaja za američki narod i, indirektno, za ostatak svijeta. Ja i mnogi moji sunarodnjaci zovemo današnju bosansku krizu “tihi genocid” jer mnoge njene posljedice zaista liče na genocid. Poznato je da je teška ekonomska situacija često preteča ratnih sukoba, naročito u regionima kao što je Balkan, sa njegovom “bogatom” historijom ratovanja.

Postoji niz mjera koje bi, uz vašu potporu, mogle biti realizovane radi poboljšanja političke i ekonomske situacije u Bosni. Ipak, sve one moraju početi od radikalnih izmjena dejtonskog Ustava, koji je sastavljen na brzinu samo da bi se okončala neprijateljstva i koji je bio manjkav i njegovim kreatorima (to sam otkrio u razgovoru sa Ričardom Holbrukom, glavnim tvorcom

Dejtonskog sporazuma, jer sam bio prevodilac na dejtonskim pregovorima i tako imao priliku da se upoznam s njim). Minimalna promjena Ustava bila bi zabrana rada nacionalnih partija. Te partije su bile glavni krivac za izbijanje rata 1992. godine i sada predstavljaju glavnu prepreku razvoju zemlje u poslijeratnom periodu, jer se njihove "aktivnosti" uglavnom svode na borbu za vlast. Kao što je poslije Drugog svjetskog rata u Njemačkoj zabranjena Hitlerova Nacistička partija, tako trebaju biti zabranjene i nacionalne partije u Bosni, osobito s obzirom na činjenicu da u Bosni postoji samo jedna nacija. U najmanju ruku, 14 bosanskih država čine da je ovom zemljom nemoguće upravljati, pa time i unapređivati je na bilo koji način. Neki ozbiljni ekonomski analitičari čak vjeruju da ni ukidanje kantona i entiteta ne bi dovelo do oporavka Bosne, te da bi jedini lijek bio neka vrsta međunarodnog protektorata.

Hvala vam što ste izdvojili vrijeme da pročitate ovo pismo.

S poštovanjem,

Prof. Dr. Midhat Riđanović

Email Adresa: r.midhat@gmail.com

---

[1] Najveći dio ovih podataka pribavio mi je Prof. Duljko Hasić, najbolji stručnjak za politički kriminal u BiH. Ja mu se i ovog puta toplo zahvaljujem.

The preceding text is copyright of the author and/or translator and is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported License.